

Posudek diplomové práce

Niny Štěrbové

„Sociální dovednosti učitelů a možnosti jejich rozvíjení se zaměřením na začínající učitele“,

FF UK v Praze, 2011.

Předložená práce je věnována aktuálním otázkám profesní přípravy učitelů na vysokých školách a jedná se o práci z oblasti pedagogiky a pedagogické psychologie.

Práce je v souladu s realizovaným výzkumem členěna na teoretickou a empirickou část. Teoretickou část tvoří šest na sebe navazujících kapitol, které popisují nejdůležitější aspekty profesní přípravy učitelů se zaměřením na výuku na středních školách. Autorka postupuje od analýzy dnešního stavu pregraduálního i postgraduálního vzdělávání učitelů středních škol k charakteristikám učitele a podrobnému vymezení jeho jednotlivých profesních dovedností se zaměřením na jeho sociální dovednosti, jež se promítají především do jeho interakce a komunikace ve škole. Neopomíná v souladu se zaměřením experimentální části své práce stručně charakterizovat použitou intervenční metodu Videotréning interakcí. Podařilo se jí celkem kvalitně danou problematiku zpracovat a zvláště pozitivně oceňuji propojování teoretických poznatků s cíly diplomové práce, časté odkazy na relevantní výzkumy a odborné práce. Prosím jen o doplnění Errata: na s. 46 upravit Obr. 1 Interakční schéma, kde došlo k posunu písmen a šipek.

Empirická část přináší výsledky pouze drobné části obsáhlejšího výzkumného projektu zaměřeného na zkoumání sociálních dovedností začínajících učitelů psychologie na SŠ. Z výzkumného souboru 133 začínajících učitelů si autorka vybrala pouze 14, u nichž byla provedena analýza tří jejich videozáznamů z pedagogické praxe. V souladu s použitou metodou pozorování zvolila autorka kvalitativní metodologický přístup a stanovila si základní výzkumné otázky, které by dle mého názoru stály za podrobnější rozpracování či vymezení, včetně jejich přeformulování do otázek. Dále by autorka měla opravit informaci na s.62, kde uvádí, že "pro vyhodnocování používala kategorie, vytvořené během vyhodnocování dat", což není zcela pravda, protože základní kategorie byly vytvořeny již před samotným zahájením analýz videozáznamů a přidávaly se jen některé, které souvisely s aktuální neobvyklou činností učitele pro jemnější popis jeho chování. Tyto nově zaváděné kategorie pak měly být vhodně začleněny do předem stanovených skupin činností Aktivace a Kompenzace, což ovšem nikde v práci autorka bohužel neuvádí, ani nespecifikuje, co vše zařadila do tzv. sociálních dovedností a proč. Na s. 64 autorka konstatuje, že další data nebyla o účastnících výzkumu zjišťována, i když je měla k dispozici. Vhodnější by bylo uvést, že autorka DP s nimi z nějakého důvodu nepracovala. Kapitola Výsledky je vzhledem k množství dat, jež měla autorka k dispozici a zvolenému kvalitativnímu přístupu zcela nedostatečná, i když po formální a statistické stránce dobře zpracována. Autorka tak prokázala, že umí pracovat s daty. S o to větší lítostí musím konstatovat, že autorka při zpracovávání experimentální části své práce nevyužila plně svůj výzkumný a odborný potenciál. Vzhledem k výše uvedeným připomínkám pak tudíž nemohu souhlasit ani s posledním odstavcem v kapitole Diskuse. Doporučuji doplnit i v této části práce Errata: na s. 60 chybí odkaz na vzdělávací program "VTI ve školách" a jeho pilotní ověřování; na s. 61 v kap. 7.2 je nutno doplnit přesný název předmětu "Pedagogická praxe z psychologie" a opravit program na obor Učitelství pro střední školy, u filozofické fakulty by mělo být na začátku velké F a u názvu Univerzity Karlovy na s. 62 je nutné doplnit její přesný oficiální název: Univerzita Karlova v Praze; dále zde doplnit,

že "kameramanem byl nejčastěji vedoucí pedagogické praxe (současně i VTI trenér), popř. fakultní učitel, nebo některý student ..."; na více místech je potřeba opravit název počítačového programu, který sloužil ke statistické analýze videonahrávek: data byla zpracovávána v programu V.I.P. nikoliv Interact (v Abstraktu, na s. 62, 65); na s. 63 by bylo vhodné doplnit přesný název oboru Učitelství Tělesné výchovy a Psychologie na SŠ - obor TV-Psychologie je zavádějící, evokuje spíše neučitelské dvouoborové studium TV a PS.

Při obhajobě této práce se doporučuji věnovat diskusi nad výše uvedenými výhradami.

I přes výše uvedené výhrady a nedostatky doporučuji předloženou práci k obhajobě a navrhuji ji hodnotit známkou "dobře"(3).

V Praze dne 13.5.2011.

PhDr. Eva Šírová, Ph.D.